Kongresové slavobrány

ulice Mezi Trhy, Dolní náměstí a Zámecká (dnes Sněmovní a Komenského) ulice

- *Fotografie modelu triumfální brány zbudované nákladem města Opavy v ulici Mezi Trhy. Opavští měšťané na štítě nad středovým obloukem této brány chytře upravovali texty podle konkrétního monarchy, kterého daný den ve městě vítali. Akvarely z císařské knihovny zachytily bránu v takové úpravě, v jaké ji mohl spatřit 7. listopadu při svém příjezdu do města pruský král Friedrich Wilhelm III. Brána svým základním členěním ne náhodou připomínala triumfální oblouky známé ze starověkého Říma. Vždyť jak evropští císaři, tak ruští carové odvozovali původ svého titulu a návaznost vlády od antických imperátorů. Pruský král při svém příjezdu Jaktařskou branou a dále přes Dolní náměstí spatřil tu stranu brány, která byla orientována do ulice Mezi Trhy. Latinský nápis odkazoval ke svornosti a jednotě panovníků, což bylo symbolicky vyjádřeno propojením iniciál jmen Franz, Alexander a Wilhelm, vyobrazených ve vavřínovém věnci na ploše půlkruhového nástavce. /Slezské zemské muzeum/*

Jako jedny z mála autentických uměleckých děl dochovaných přímo z doby Opavského kongresu se nám zachovaly nákresy triumfálních bran a dalších provizorních dekorací vystavěných v opavském veřejném prostoru u příležitosti příjezdu panovníků Svaté aliance.

U příležitosti konání Opavského kongresu byla podle návrhu místního stavitele Georga Fritsche nákladem města za cenu 2 000 zlatých v ulici Mezi Trhy zbudována monumentální triumfální brána. Stavba přepažovala komunikaci mezi domy obchodníka Wolfganga Hirsche (dnes v těchto místech stojí bytový dům s knihkupectvím) a lékárníka Johanna Brunnera (dodnes dochovaný dům U Mouřenína). Konstrukci brány zpracoval opavský tesař Karl Werschitzky, barevné řešení a další detaily realizoval místní malíř Andreas Müller. Stavitel Fritsch byl na své dílo jistě náležitě hrdý, neboť jej spolu s dalšími opavskými architektonickými dekoracemi – konstrukcí na Dolním náměstí a u opavského zámku – kresebně nejméně dvakrát zdokumentoval. Jeden soubor jeho kreseb obdržel jako dar samotný císař František I., který jej se zalíbením zařadil do své soukromé knihovní kolekce. Druhou sadu, jejíž podobu známe pouze z pozdějších fotografických kopií, obdržel moravskoslezský gubernátor Antonín Bedřich hrabě Mitrovský.

Ondřej Haničák

- *Strana městské slavobrány směřující k Hlásce zůstala taková, jak ji během svého slavnostního příjezdu poznala rakouská císařovna Karolína Augusta. Volně parafrázováno se zde konstatuje, že panovnice jako ona je pro lid učiněným darem nebes. Iniciály jejího jména obkroužené růžovým věncem doplňovala rakouská císařská koruna. /Albertina Museum Wien/*

- *Fotografická rekonstrukce umístění městské slavobrány v ulici Mezi Trhy. /Slezské zemské muzeum/*

- *Nákres a fotografická rekonstrukce umístění kolonády s pyramidou zbudované nákladem krajského hejtmana Karla von Friedenthal na Dolním náměstí. Pomazané hlavy při své cestě městem míjely též dekorativní konstrukci postavenou na Dolním náměstí před domem staré čp. 130. Prostředky na její realizaci krátce před svou smrtí poskytl krajský hejtman Karl von Friedenthal. Stavba byla komponovaná ze čtyř oblouků arkády, na kterou dosedal stylizovaný obelisk utvářející pozadí pro trojici Grácií třímajících heraldické symboly monarchů Svaté aliance. Zcela nahoře kompozici korunoval rakouský císařský znak s iniciálami Františka I., vlevo dole – na heraldicky čestnější pozici – byl vyobrazen znak ruského cara, vpravo pak pruského krále. Nápis ve vlysu deklaroval trvalou boží podporu svazku Svaté aliance. /Albertina Museum Wien/*

- *Nákres triumfální brány zbudované nákladem rakouského vojevůdce Jana I. Josefa knížete z Lichtenštejnu na cestě vedoucí k opavskému zámku. Ve středu průjezdu byl v zavěšeném medailonu vyobrazen jetelový trojlístek s vepsanými iniciálami jmen monarchů. Propletená počáteční písmena jejich jmen byla zopakována na pylonovém nástavci doplněném o nápis Vivat, provolávající panovníkům slávu. Postranní pole, vymezená sloupy podpírajícími kladí, dekorovala historizující rytířská zbroj, rozmanité úderné zbraně a píky s prapory stylizovanými v lichtenštejnských heraldických barvách zlaté a červené. Nad kompozicemi byly upevněny textové tabule dedikující monument z lásky poddaných svým panovníkům jako ochráncům. Dnes bychom spíše jako nevkusnou kuriozitu vnímali svérázný prvek – mohutný otáčivý disk v duhových barvách, který spolu se slavnostním osvětlením konstrukce poutal pozornost zvláštním, bezmála hypnotickým způsobem. /Albertina Museum Wien/*

① *Vyznačení umístění městské slavobrány na indikační skice stabilního katastru. /Zemský archiv v Opavě/*

② *Vyznačení umístění Friedenthalovy kolonády s pyramidou na indikační skice stabilního katastru. /Zemský archiv v Opavě/*

③ *Vyznačení umístění Lichtenštejnovy slavobrány na indikační skice stabilního katastru. /Zemský archiv v Opavě/*

Letáčky s mapkou k exteriérové výstavě „Místa paměti“ jsou k dispozici:
- v Turistickém informačním centru Opava
- na recepcích Obecního domu a Domu umění
- v expozici Cesta města

www.opava-city.cz/opavskykongres

1820
Opavský kongres
Místa paměti